

ÚPICE '84

festivalový zpravodaj

26. května

číslo 8

SLOVO DNE

Festival současné divadelní tvorby

SKUTEČNOST

Desetiletá tradice úpických festivalů již hluboce vryla do povědomí našich amatérských divadelníků Úpici jako místo, kam se jednou za dva roky sjedou s inscenacemi současných autorů špičkové amatérské soubory a kde jsou vytvořeny optimální předpoklady pro smysluplnou konfrontaci výsledků jejich práce. Je tu především skvělé organizační zázemí - obětaví, zkušení členové místního souboru, vzorná péče místních orgánů i patronátů, široká divácká obec.

Specifikou festivalu je dramaturgické zaměření na současnou tvorbu. Potřeba motivovat amatérské soubory k inscenování současných her, obracet jejich pozornost na současné, aktuální problémy, byla v době vzniku festivalu opravdu žhavá. Jaká je však skutečná dnešní situace? Divadlo musí hovořit dnes a k dnešnímu divákovi, a toto dnes a dnešní divák je vždy o krůček dále než včera a včerejší divák. Specifika festivalu určená před deseti lety s postupem a vývojem doby došla svého naplnění, - významná, cenná vývojová fáze úpického festivalu se završila. Amatérské soubory dnes hrají současné autory. Hledají aktuální problémy a svou tvorbou se společensky angažují. Úpický festival na sebe vzal péči o současnou dramatickou tvorbu a tím okamžikem přijal i riziko nutnosti čas od času revidovat svůj přínos a přístup k současné tvorbě.

PERSPEKTIVA

V letošním festivalu je zařazeno sedm soutěžních představení: z pouhého výčtu autorů čteme široký rejstřík žánrů, národností, i velké rozpětí doby vzniku dramatických textů. V Úpici jsou však podmínky k tomu, aby došlo k prohloubení a zaostření původního záměru na aktuálně smysluplnou práci se současnou hrou. Víme všichni, že kvalitní současná hra je stále velký dramaturgický problém. Jak pomoci amatérskému divadlu k překonávání nedostatků současných textů a k dosažení aktuálního poslání? A jak na druhé straně pomoci současným dramatikům v jejich náročném úkolu postihnout problémy dneška? Odpověď na tyto základní otázky je v silách úpického festivalu. Jením z nejatraktivnějších specifíků amatérského divadla je fakt, že ti, kteří je hrají, žijí stejný život jako ti, kteří se na ně dívají. Mají úzký, přímý kontakt s problémy současnosti, znají z vlastní zkušenosti pracovní prostředí i všední problémy svých současníků. Ověřit si platnost a nosnost své tvorby právě na amatérském jevišti je přece pro současného autora lákavá šance. A jsme u otázky zaostření původního záměru festivalu: v současné době by se měl zaměřit na opravdu nejnovější díla současné české a slovenské dramatické tvorby. Mohl by přinášet konfrontace inscenací nových her (a neměl by se vzdávat i zastoupení hry pro děti a mládež). Ve své vzdělávací části by měl festival zahrnovat kromě rozborových seminářů s porotou i besedy s autory uváděných her a hlavně, měl by poskytovat široké amatérské sféře solidní informace o současných hrách. Informace, které se dnes našim amatérům tak nedostávají. Měl by být v dramaturgické rovině připravován

důsledně v celém dvouletém předstihu, tak, aby umožnil skutečnou spolupráci a vzájemné ovlivnění mladých autorů a amatérských divadelníků: na festivalu by se amatéři dozvěděli o nových a vznikajících textech, mohli by ohlásit svůj zájem o uvedení některého z nich a v ideálním případě i ve spolupráci s autorem, který by měl jedinečnou možnost na základě praktických zkušeností ze studování jeho hry v amatérském souboru dospět k definitivním textovým úpravám. Tak by mohli amatéři významně napomoci k zlepšení situace v současné dramatické tvorbě. Tak by se stala Úpice s napětím očekávanou významnou společenskou a kulturní událostí. Tak by zaujala nezastupitelné, jedinečné, významné místo v kontextu ostatních přehlídek amatérského divadla.

SEN

Píše se květen roku 1986. Úpice září slavnostní atmosférou a hloučky místních občanů a prvních hostů čtou programové plakáty festivalu - se zájmem, vždyť tituly ohlašovaných představení jsou samé novinky českých a slovenských autorů. Každé představení bude pro diváky i divadelníky překvapením. Každý dopolední seminář bude diskusí poroty, souboru, ale i zástupců ostatních souborů - a autora hry. Konference amatérských divadelníků s dramatiky si položí otázky: jak se vám s našimi texty pracovalo? Jaký mají ve vašich obcích ohlas, jaké jsou jejich klady a nedostatky? A (z druhé strany stolu) co pro nás máte nového? Přijedete se podívat na zkoušku vaší hry? A (konečně) potom autoři otevrou svá příruční zavazadla, na stolech se objeví zaručeně čerstvé rukopisy a kolem nich hloučky amatérských režisérů, dramaturgů, herců... Už se vzájemně poznávají a respektují. A redaktoři zpravodaje nepadají únavou, - vždyť rozsáhlou odbornou část zpravodaje, s názory kritiků na současnou dramatickou tvorbu, s rozborů nových textů a informací o tom, kde a jak je získat, bylo možno připravit s velkým předstihem...

První číslo zpravodaje '86 přináší zasvěcenou zprávu o tom, jak a proč se z úpického divadelního festivalu stala dílna současné dramatické tvorby. K jejím autorům patří i

Helena Beránková a
Mirka Císařová

RECENZE

*z jednání
poroty*

Divadelní soubor Malá scéna LŠU a OKS Gottwaldov má na svém kontě řadu inscenačních úspěchů, které jsou známy u nás i v zahraničí. Mladý kolektiv, vedený profesionálním režisérem Antonínem Navrátillem, vždy znovu překvapuje diváky esteticky působivým projevem důsledně podřízeným řádu představení a vysokou úrovní pohybové kultury.

Dramaturgický výběr je podřízen metodické řadě vedoucího souboru, podmiňující a sledující vzestupnou vývojovou linii souboru.

Výraznou specifikou gottwaldovských inscenací je ve scénografii, kostýmech a líčení, případně maskách jednotně pojímaná složka výtvarná. Jevištní zpracování Brechtovy předlohy Výjimka a pravidlo reprezentuje v tvorbě souboru zajímavý pokus o politické divadlo - na našich scénách v poslední době málo frekventované. Sám zvolený text patří k méně známým autorovým dramatickým dílům a má apelační charakter. Metoda autorská je u Brechta spojena se specifickými požadavky na inscenování textů, což předpokládá u inscenátorů jisté zkušenosti s obdobným typem divadla.

Z tohoto hlediska lze gottwaldovským přiznat značnou poučenost, nicméně v celkovém výsledku lze shledat převládnutí formy - výtvarně, pohybově a hudebně náročně pojednaného typu společnosti a koloritu prostředí - nad obsahem. Jinými slovy, vlastní sdělení zůstává jakoby zamlženo a nepřechází přes rampu naplno, zvláště při demonstrování situace scény soudu. Herecké prostředky jsou v inscenaci přísně korigovány a odpovídají zvolené inscenační cestě. Působivé je kupříkladu obrazné znázornění rozvodněné řeky, pohyb říkání atd.

Práce na poslední inscenaci přinesla do souboru nové kvality a bude do budoucna jistě zajímavým odrazovým můstkem pro celý kolektiv.

VČERA MĚL PATRONÁT: VUD

Karel Rouha, zástupce Dolu Zd. Nejedlý Malé Svatoňovice

"Nám, havířům, se festival moc líbí, vstupenky šly na odbyt na všechna představení. Gottwaldov přivezl náročnou inscenaci, podobně jako Plzeňští v neděli. Byl jsem při uvítání souboru na MěstNV svědkem krásné atmosféry, která jako by se večer přenesla i do divadla. Už se těším na Zeleneč, bude zajímavé srovnat dvě hry stejného autora."

3 OTÁZKY

pro Anežku Navrátilovou, vedoucí souboru z Gottwaldova

Vaše tvorba má vždy v sobě cosi zvláštního, specifického. Podle čeho vybíráte svůj repertoár?

"Pro soubor je dominantní osobností režisér Antonín Navrátil, jehož specifikum je lidové divadlo. Všechno otevírá klíčem lido-

vé komedie, přizpůsobuje mladé generaci. Mezi tím se občas objeví nějaký experiment. Tentokrát to byl Brecht, kterého má režisér rád a rozumí mu. Byl však vybrán i z jiného důvodu. Soubor pracuje pod LŠU, kde chceme seznamovat mladé herce s nejrůznějšími styly a žánry. Nyní tedy s epickým divadlem."

Mají herci v průběhu zkoušek prostor pro vlastní tvůrčí práci?

"Jistě. Výuka je tak vedena již od počátku. Docházejí k nám děti od šesti let. Už od prvopočátku jsou podporovány všechny jejich nápady, osobní názory, sami si jednotlivé etudy dotvářejí..."

Uvažujete o změně koncepce, o hře pro menší herecký kolektiv?

"Náš soubor se neustále proměňuje, maturanti odcházejí, ti nejmladší přicházejí... A tak není vyloučeno, že se změní i směr tvůrčí práce. Režisér Antonín Navrátil se souborem pracuje už dva roky pouze externě, a tak už teď je styl práce poněkud jiný. V současné době někteří členové souboru uvažují i o vlastním autorském divadle... Nasbírali za dobu studia na LŠU zkušenosti, znalosti. Vždyť pokud studují hru, má každý člen souboru svůj vlastní úkol. V tomto případě třeba jeden prostudoval materiály o Brechtovi, jiný o čínském divadle a navzájem se seznamovali se svými poznatky. I hudbu skládal jeden člen souboru sám. Pochopitelně to pro něj znamenalo prostudovat čínskou, japonskou a středověkou hudbu. A napsal svoji prvotinu..."

Vítáme tě, LÁĎO!

Do Úpice přijel nestor ochotnického divadla Láďa Lhota. Jeho přítomnost nás všechny potěšila. Vždyť bez něj se snad neobejde ani jedna větší divadelní akce. Prostě Láďa je už po několik desítek let vždy, jak se říká, u toho. A jak se mu líbí na úpickém festivalu?

"Je tu upřímná, přátelská atmosféra. Všude se tu člověk setkává s přívětivými tvářemi. Oproti Jiráskovu Hronovu si tady nikdo na nic nehraje, není tu žádné napětí. Už jenom to uvítání na národním výboru dá člověku pocit, že je mezi svými. O všechno se starají ochotníci a ochotnice skutečně nezištně a s otevřeným srdcem. A to všechno působí jak na soubory, tak na hosty. Vždycky tady pokřejí a rád se sem vracím."

posbíráno za oponou

Michal Mašek, herec Malé scény Gottwaldov

"V Malé scéně jsem už od druhé třídy, náš režisér tehdy obešel všechny školy ve městě a vybral si do dětského souboru i mě. V Úpici jsem už potřetí, všichni sem jezdíme moc rádi. Nejčerstvější zážitek? Privítání na MěstNV. Bylo opravdu na úrovni. A taky procházka městem, tu si neodpustím nikdy. Máte krásné město... A taky diváky. Myslím, že spolu s Hronovem, na který nedáme dopustit, nejlepší vůbec. Co dělám mimo divadlo? Sedím za bicí soupravou skupiny FAJ-RONT, ale nic moc. Taky se pokouším psát. Povídky, dokonce knížku a divadelní hru... Co nám dal Antonín Navrátil? Moc. Vlastně od divadla všechno. I jiný pohled na život kolem. Všichni si ho moc vážíme a máme ho rádi jako režiséra, pedagoga i kamaráda. Můj názor na profesionální divadlo? Mají vynikající hereckou techniku, ale většinou do mínusu chuť a nadšení. Většinou se mi chce spát... Jak se mi hrál "kupec"? Je o dvacet let starší než já. Záporné role mi ale nějak líp sedí, zbytek dodělá maskér a parta. "Kupce" mám moc rád..."

OHLASY x foyeru

Irena Brátová a Vlasta Pázlerová

"Bylo to něco nového, zvláštního. Líbilo se nám to."

Helena Zemanová

"Od Gottwaldova čekáme vždy něco zvláštního. Soubor splnil naše očekávání."

Jaroslav Herejk

"Líbilo se mi to. Bylo to precizně provedené. Samí mladí herci. A to, co chtěl Brecht sdělit, to myslím řekli."

manželé Pospíšilovi

"První polovina byla vynikající. Námět se nám příliš nelíbil, ale pohybově, herecky i výtvarně bylo vše výborné. A pak tam byli samí mladí."

manželé Hradečtí

"Hra se nám moc nelíbila, ale zahrané to bylo výborně."

PŘEDSTAVUJEME

Zelenáči, zvůzáci a Zeleneč - to vše je skryto ve stručném názvu "Z" divadla ze Zelenče. Soubor, který se zrodil před deseti lety, se postupně díky ctižádosti, jasně vyhraněnému názoru na to, jaké divadlo hrát a absolutní disciplíně, vypracoval až na samé výsluní československého amatérského divadla. Soubor je stálým účastníkem tradičních přehlídek a festivalů v celé naší republice, několikrát byl rovněž pověřen reprezentovat naši divadelní tvorbu v zahraničí.

PODĚKOVÁNÍ

Ivetě Kuhnové, Simoně Košnarové, Olze Růčkové a Daně Nývtové, žákyním osmé třídy na Blahovce, že celý týden pomáhaly při kolportování festivalového Zpravodaje odpoledne i večer v divadle.

VÍTE, ŽE

... do Guinessovy knihy rekordů by si zasloužil zapsat výsledek divácké ankety hodnotící inscenaci souboru z Blanska, nicméně by to nebyl zápis první, neboť totéž se podařilo již souboru z Mělníka na "Libochovickém létě" s inscenací "Liška a hrozný"!

ANKETA diváka

Malá scéna LŠU OKS Gottwaldov

Bertolt Brecht

VÝJIMKA A PRAVIDLO

Velmi líbilo	96 hlasů
S výhradami	42 hlasů
Nelíbilo	9 hlasů

DNES · DNES · DNES · DNES · DNES

14.00	Diskusní klub v malém sále KK ROH
15.30	Přijetí souboru ze Zelenče předsedou MěstNV
15.45	Odchod souboru od MěstNV na náměstí
16.00	Privítání souboru před městským muzeem
19.00	Grimmelshausen - Brecht - Bednárik "MATKA GURÁŽ"
21.00	Slavnostní závěr festivalu